

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie uznania roku 2021 Rokiem Stanisława Lema w 100. rocznicę urodzin.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Krzysztofa Mieszkowskiego.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Mateusz Bochenek; (-) Janusz Cichoń; (-) Zofia Czernow; (-) Eugeniusz Czykwini; (-) Joanna Fabisiak; (-) Joanna Frydrych; (-) Konrad Frysztak; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Kamila Gasiuk-Pihowicz; (-) Elżbieta Gelert; (-) Tomasz Głogowski; (-) Cezary Grabarczyk; (-) Krzysztof Grabczuk; (-) Michał Gramatyka; (-) Agnieszka Hanajczyk; (-) Klaudia Jachira; (-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Ewa Kołodziej; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Michał Krawczyk; (-) Robert Kropiwnicki; (-) Maciej Lasek; (-) Gabriela Lenartowicz; (-) Tomasz Lenz; (-) Artur Łącki; (-) Arkadiusz Marchewka; (-) Jagna Marczułajtis-Walczak; (-) Krzysztof Mieszkowski; (-) Rajmund Miller; (-) Killion Munyama; (-) Arkadiusz Myrcha; (-) Grzegorz Napieralski; (-) Sławomir Neumann; (-) Małgorzata Niemczyk; (-) Tomasz Piotr Nowak; (-) Mirosława Nykiel; (-) Paweł Papke; (-) Małgorzata Pępek; (-) Krzysztof Piątkowski; (-) Paweł Poncyłjusz; (-) Jacek Protas; (-) Monika Rosa; (-) Krystyna Sibińska; (-) Bogusław Sonik; (-) Franciszek Sterczewski; (-) Michał Szczerba; (-) Iwona Śledzińska-Katarasińska; (-) Jarosław Urbaniak; (-) Marta Weisło; (-) Monika Wielichowska; (-) Ryszard Wilczyński; (-) Paweł Zalewski; (-) Urszula Zielińska.

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 2020

w sprawie uznania roku 2021 Rokiem Stanisława Lema w 100. rocznicę urodzin

W 2021 roku obchodzimy 100. rocznicę urodzin Stanisława Lema – polskiego pisarza, filozofa, futurologa oraz krytyka.

Stanisław Lem urodził się we Lwowie, najprawdopodobniej 13 września 1921. Jest najczęściej tłumaczonym polskim pisarzem (ponad 40 języków), a w pewnym okresie był także najbardziej poczytnym nieanglojęzycznym pisarzem science fiction. W swojej twórczości poruszał takie tematy jak rozwój nauki i techniki, natura ludzka, miejsce człowieka we Wszechświecie, a także możliwości i ograniczenia poznania naukowego. Był poliglotą: znał łacinę, niemiecki, francuski, angielski, ukraiński i rosyjski. Stanisław Lem kreował rzeczywistość futurologiczną, w której przedmiotem analizy nie były jednak cywilizacje przyszłości, lecz rola humanistycznego systemu pojęć w zderzeniu z przewidywanymi okolicznościami. Szczególna wartość twórczości pisarza wynika przede wszystkim z połączenia gatunku science fiction z refleksją filozoficzno-naukową, a także podjęcia tematyki aktualnej, nacechowanej politycznie oraz stanowiącej komentarz do sytuacji współczesnego społeczeństwa. Do jego najważniejszych utworów należą: „Bajki robotów”, „Dzienniki gwiazdowe”, „Kongres futurologiczny”, „Solaris”.

Stanisław Lem został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Orderem Orła Białego oraz Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Otrzymał m.in.: Nagrodę Polskiego PEN Clubu im. Jana Parandowskiego. Doktor honoris causa: Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Opolskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Stanisław Lem zmarł 27 marca 2006 w Krakowie, przed ukończeniem 85 lat. W roku 2021 będziemy świętować 100-lecie jego urodzin. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o wyjątkowym znaczeniu artystycznego dorobku pisarza, oddając hołd jego artystycznym dokonaniom, ustanawia rok 2021 Rokiem Stanisława Lema.

UZASADNIENIE

Stanisław Lem urodził się we Lwowie, najprawdopodobniej 13 września 1921, jako jedyne dziecko Samuela Lema, lwowskiego lekarza i Sabiny Woller. Dzieciństwo i młodość spędził we Lwowie. Choć miał rodziców z korzeniami żydowskimi, był wychowany jako katolik. Ze względów moralnych deklarował, że jest ateistą, a swój światopogląd określał również jako agnostycyzm. Maturę zdał w 1939 roku, a rok później rozpoczął studia medyczne na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Lwowskiego. W latach 1941–1942 współpracował z polskim ruchem oporu. W lipcu 1945 w ramach akcji repatriacyjnej wraz z całą rodziną wyjechał do Krakowa, gdzie na Uniwersytecie Jagiellońskim kontynuował studia medyczne. Nie złożył jednak egzaminów końcowych i w rezultacie nie otrzymał dyplomu lekarskiego. Pobyt na uczelni medycznej dał mu jednakże solidne wykształcenie w dziedzinie biologii, fizyki, statystyki, probabilistyki, medycyny, logiki, psychologii i astronomii, które Lem wykorzystał w swojej twórczości. Pisarz debiutował w 1946 roku nowelą *Człowiek z Marsa*, drukowaną w odcinkach w *Nowym Świecie Przypód*. W latach 1946–1948 współpracował z *Tygodnikiem Powszechnym*, gdzie publikował wiersze i opowiadania. Pierwsza książka Lema *Astronauci* ukazała się natomiast w 1951 roku. W dorobku literackim Stanisława Lema odnajdziemy takie gatunki literackie, jak: powieści i opowiadania fantastyczno-naukowe, powieść autobiograficzną, eseje futurologiczno-filozoficzne, publicystykę literacką, felietony, wiersze, listy, scenariusze słuchowisk radiowych, widowisk telewizyjnych, filmowych oraz recenzje.

Stanisław Lem w swojej twórczości sięgał po pastisz i stylizację, np.: na romans rycerski, powiastkę filozoficzną lub alegoryczną bajkę: *Bajki robotów* (1964), *Cyberiada* (1965) oraz powieść sensacyjno-kryminalną *Śledztwo* (1959). Szczególnie ważny aspekt literatury Lema to polemika wobec współczesności – stylizacja zgodna z regułami science fiction pozwalała mu na podjęcie tematyki aktualnej, nacechowanej politycznie, np.: *Kongres futurologiczny* (1973), grupa dzieł analitycznych i proza dyskursywna *Summa technologiae* (1961), *Filozofia przypadku* (1968). W dorobku Lema znajduje się również trylogia powieściowa *Czas nieutracony* (1955) oraz opowieść biograficzna *Wysoki zamek* (1966), a do najbardziej znanych dzieł pisarza należą *Solaris* (1961), *Głos Pana* (1968) oraz *Maska* (1976).

W 1953 roku pisarz poślubił Barbarę Leśniak, lekarkę radiolożkę. Po wydarzeniach marcowych 1968 roku po raz pierwszy mierzył się z zamiarem emigracji z Polski. Wtedy powstrzymało go przyjęcie na świat syna Tomasza (tłumacza literatury anglojęzycznej). Podczas pobytu w Wiedniu w latach 1983–1988, Lem nawiązał współpracę z paryską

„Kulturą”, gdzie do 1987 zamieszczał artykuły publicystyczne pod pseudonimem „P. Znamca”. Pisarz należał do wielu międzynarodowych stowarzyszeń literackich i naukowych, m.in.: Science Fiction Research Association, Komisji Polskiej Akademii Nauk „Polska 2000” i Polskiej Akademii Umiejętności. Otrzymał także tytuł doktora honoris causa: Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego oraz Uniwersytetu Bielefeld. Był także laureatem wielu nagród i odznaczeń: Złotego Krzyża Zasługi, Krzyża Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski, Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski, Medalu międzynarodowego Stowarzyszenia Uczestników Lotów Kosmicznych, Orderu Orła Białego, Nagrody Ministra Spraw Zagranicznych za popularyzację polskiej kultury za granicą, Nagrody Europejskiego Kongresu Science Fiction EUROCON, Nagrody miesięcznika „Odra”, Nagrody Europejskiego Kongresu Science Fiction EUROCON 1, Austriackiej Nagrody Państwowej w dziedzinie kultury europejskiej za rok 1985, Nagrody Fundacji im. Jurzykowskiego w Nowym Jorku, Austriackiej Nagrody Państwowej im. Franza Kafki w dziedzinie literatury, Nagrody Polskiego PEN Clubu im. Jana Parandowskiego, Nagrody Wielkiej Fundacji Kultury, Złotego Berła – nagrody Fundacji Kultury Polskiej za „wyprzedzanie myślą swojego czasu” oraz Złotego Medalu „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Stanisław Lem zmarł 27 marca 2006 w szpitalu klinicznym Collegium Medicum UJ w Krakowie, przed ukończeniem 85 lat. 4 kwietnia 2006 zgodnie z jego ostatnią wolą urna z prochami została złożona na cmentarzu Salwatorskim w Krakowie. W roku 2021 będziemy świętować 100-lecie jego urodzin. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o wyjątkowym znaczeniu artystycznego dorobku pisarza, oddając hołd jego artystycznym dokonaniom, ustanawia rok 2021 Rokiem Stanisława Lema.